

Községünk képe a XX. század első felében, életmód és faluközösség

Tóth Marianna nagyapjának visszaemlékezése:

Ha Ongát Miskolc felől a vasúton közelítettük meg akkoriban, a falu kizárólag a sínek jobb oldalán feküdt. Keresztül haladt rajta, és ketté is osztotta az akkor Szerencsre menő országút. A falu akkori határában Szikszó felől folyt a Bársonyos patak (ma már ez is kettészeli községünket). A falut akkoriban döntő többségben földműveléssel foglalkozó családok lakták. Az utak, az előbb említett országutat kivéve burkolatlanok, időnként porosak vagy sárosak voltak. Télen, amikor sok hó esett havasok voltak és lovas szánnal közlekedtünk rajtuk. A község látképéhez tartozott még a Kóczán kastély, az őt körülvevő szépen gondozott kerítéssel és élő növényekkel beültetett, szépen gondozott parkkal. A parkjában hatalmas vadgesztenye és hársfák voltak. Az épület előtt örökzöld bokrok és fák álltak. A falu másik végén a Bárczay kastély, és annak nagy kiterjedésű, de ugyancsak szépen gondozott környezete volt látható. Vele szemben volt a Szabó -féle udvarház. Ennek látványa hasonló volt az előzőekhez. A lakóházak udvarai és az utcák is tiszták voltak, annak ellenére, hogy jelentős számú szarvasmarha csorda vonult át a falun a legelőre és vissza minden nap kétszer, valamint számos sertést is tartottak a faluban. A falu jellegzetes képéhez tartoztak a zsúpfedelesek, a sok virágos kert, a virágos ablakok, és a nagyon gyenge közvilágítás. Mindezek mellett a nyugalom, a rend és az otthonosság jellemezte ekkoriban Ongát.

Juhász Imréné (87) visszaemlékezése:

A faluban egy-két gazdagabb család volt, akiknek voltak cselédjeik. Egy-egy tanyán 40–60 személy élt, valamennyien mezőgazdasági cselédek. A tanyáról kevesebb esélye volt a fiataloknak bejutni a városba ipari tanulónak.

Kacsúr János nagyszüleinek visszaemlékezése:

Az 1940-es évek végén a református templomhoz közel egy hosszú házban három különböző család lakott együtt. Az egyik család volt a Jónyérék, a másik a Kupaiék családja. (A harmadik család nevére a riportalany nem emlékezett.). A kavicsbányát is ekkor nyitották meg a közelben, a bánya munkásai pedig, ongai családoknál laktak átmeneteli időkhöz. A vasúton túl ekkor még nem voltak házak, és az új temetőt is csak ez után nyitották meg. A faluközösség összetartó volt. Segítették egymást az emberek. Édesanyám halálakor - aki katolikus volt és énekelt is a katolikus kórusban - az emberek felekezetre való tekintet nélkül pénzt gyűjtöttek a családunknak, hogy a temetésre új ruhákat varrathassunk.

Szakállos Zsuzsanna édesanyjának visszaemlékezése:

Az 1970-es években a mai pékség helyén volt a községi tanács épülete és mellette egy kis cipésműhely is működött. A mai mésztelep helyén volt a termelőszövetkezet központja, a mai kegyeleti park, pedig a postástemető nevet viselte.

Kucsma József nagyszüleinek visszaemlékezése:

A sorompón túl nem voltak házak, de az új temetőt ekkoriban nyitották meg. Volt kovácsműhely is a faluban a református templom közelében. Oda hordták patkolni a lovakat. Összetartó volt a falu, segítették egymást az emberek. Gyűjtést is szerveztek a falu lakói, amikor édesanyánk 8 éves korunkban meghalt, hogy a temetésre tudjunk mit felvenni.

Majzik Rozália (83) visszaemlékezése:

1944-ig csak a mai ófalu létezett. Orvos nem volt. A házak vert falból vagy vályogból készültek. A falun belül az emberek között jó volt a kapcsolat, és a környező falvak lakosaival is jó viszonyt tartottak az ongaiak. Segítettük egymást.

Kacsúr Jánosné (60) visszaemlékezése:

Kis falu volt a század közepén Onga összetartó emberek lakták. Édesanyám betegsége alatt mindkét felekezeti templomában imádkoztak érte, majd halála után mi is kaptunk segítséget.

Mészáros Sándorné (75) visszaemlékezése:

Az én időmben még vályogból készültek a házak, és szokás volt mestergerendát csinálni. A ház berendezési tárgyai voltak például a sifon, vagyis a ruhásszekrény. Aki az állatokkal az istállóban aludt, az a dikón töltötte az éjszakát. Volt még karos láda és lóca is a házban. A házak tisztaszobából, a konyhából és még két másik szobából álltak. A kenyeret a nyári konyhában sütötték. A házakhoz tartozott még az istálló is. A WC az udvarban volt.

Bali Margit (73) visszaemlékezése:

A régi időkben sokkal kevesebben laktak Ongán, mint manapság. Akik konkrétan a faluban laktak azok nagyurak, tekintetes urak, vagy méltóságos urak voltak. Az uraknak cselédjeik voltak, akik művelték a földet. Nagy volt a szegénység, mert „harmadjába” dolgoztatta őket az uraság. Ongai nemesek voltak ekkor a Darvas család, a Kóczán család és a Bárczy család. A háború idején ezek mind elmenekültek.

Fiatal koromban két vágány futott a mai egy helyett és gőzszenes mozdonyok közlekedtek a vonalon. Az egyik vágányt kirakodónak használták. Jegykiadó volt, de forgalmista nem. Éjszakai is jártak a vonatok. A sorompó mellett álló (azóta már lebontották) őrházban dolgozott a sorompóőr. A feladata a sorompó lezárása és felnyitása volt, ha jött a vonat. A vasútnak csak az egyik oldalán terült el a falu. 1946-1948 között a vasút másik oldalán, a mai újtelepen kiosztásra kerültek a telkek az új tulajdonosoknak. Előtte ott csak szántóföldek voltak. A temető régen az állomással szemben volt. 1950-ben került ki a mai helyére az úgynevezett „új temető”.

Id. Vincze Dénes (70) visszaemlékezése:

A régi házak szilárd alap nélkül vályogtéglából vagy döngölt földből, vert falból készültek. A tetőzet fából volt zsupszalmával fedve. A bejárat egyből a pitvarba vezetett, amiből jobbra és balra is egy szoba nyílt. A házhoz csatlakozott közvetlenül a kamra és az istálló. Mindkettő külön bejáratú. Végül következett a szín, ahol a szekeret tartották. A legtöbb udvaron volt még egy külön épület, ez volt a nyári konyha, valamit vezetékes víz még nem lévén minden ház udvarán volt ásott kút is. Volt még sertésól, baromfiudvar és a takarmányok tárolására használt csűr is. Az udvar hátsó részén kapott helyet az árnyékszék. Az istállóba a szarvasmarháknak alacsonyabb, a lovaknak magasabb jászolt készítettek. Ehhez kötötték az állatokat. Az istálló padlózata alatt vizeletgyűjtő gödröt készítettek, aminek tartalmát rendszeresen kézi erővel hordták ki az istállóból.